

zarazni virusi nego su ih revolucionari instrumentalno koristili. Nije genealogija komunizma: Marks je stvorio Lenjina, Lenjin Staljina, Staljin Maoa, a ovaj Pola Pota – nego Lenjin je razvlastio Marksa, Staljin je mumificirao Lenjina, Mao prevazišao Staljina, a Pol Pot imitirao Maoa. Mnoge komunističke revolucije zbile su se u državama koje su bile u rasulu: Rusija, Kina, Vijetnam, Jugoslavija, Etiopija – pa je komunizam bilo u stvari nastojanje da se koncentrišu svi aktivni potencijali radikalno obnovljenu državnu vlast, na čelu sa sveznajućom partijom. Kenen ideološki neutralizuje komunizam shvatajući ga kao način prelaza iz atomizovanog u homogeno društvo. On se čak pita da li je komunizam bio cilj, ili samo sredstvo i put mnogih različitih partija (Koenen 2000). Nemačkoj levisi naročito je smetalo to što je u debati oko CKK postala sve sumnjivija pobeda nad strujom koja je relativisala Aušvic u Historikerstreit 1986/87. Zato u ovoj polemici udar s leva nije nikada bio neuspešniji, a Nolte je u pozadini trijumfovao elitistički, sa žaljenjem konstatuje Kinkel. Nakon izlaska CKK u Berlinu su Noltea nazvali "praocem CKK". Nolte je ovo iskoristio da istakne da je pobeda nad "relativistima" u Historikerstreit uvek bila sumnjiva, dodajući da je Fire bio pravi "praotac" CKK (Krause 1998). Po njemu značaj CKK je u sažimanju mnogih pojedinačnih studija i odbacivanju pojma staljinizam koji je bio apologetski. Određeni zajednički obrazac postoji u svim komunističkim režimima, teror je počeo pod Lenjinom, a ne pod Staljinom, a staljinizam nije izobličavanje socijalizma, nego njegova suština, složio se Nolte sa piscima CKK. Uzroci širenja ovog mišljenja u SR Nemačkoj bili su drugačije prirode od prihvatanja CKK u Francuskoj ili Italiji.

Već iz rečenog može se uočiti suština nemačkog otpora CKK: Kurtoa nije Solženjicin nego Goldhagen komunizma, jer relativise nacizam i holokaust, da bi se predstavio kao onaj ko je otkrio još grozniji zločin. U Francuskoj nije bilo opasnosti da se relativizuje Aušvic. Provokacija je ovde uspela jer je cilj bio slabljenje poslednje KP u Zapadnoj Evropi čiji je ugled inače opao nakon sloma realsocijalizma. U Nemačkoj je aktuelni značaj antikomunizma CKK bio manji jer je sa padom Zida opala aktuelna pretnja socijalizma. Isticanjem gledišta o neuporedivosti nacističkih zločina u današnjoj Nemačkoj ustavni patriotizam dobija specifičnu težinu kao naročita nemačka garantija privrženosti Evropskoj Uniji. Istovremeno se učvršćuje levoliberalni protivstav desničarskom narodnjačkom ograničavanju državnog prava. Desnica ekskluzivnošću nacije isključuje strance iz politike i protivi se Evropskoj uniji. Isticanjem jedinstvenosti fašističkih zločina i antisemitizma druga totalitarna imperijalna sila (SSSR) pomera se u perspektivu antifašizma, pa je Goldhagen više odgovarao levoliberalnoj Habermasovoj struji koja je branila ustavni patriotizam (definitivno priključivanje Zapadu i priznavanje jednakih prava strancima) nego konzervativnim nacionalistima ili neposustalim antitotalitarnim antikomunistima. To su dublja neslaganja koja leže iza spora o neuporedivosti Aušvica, a koja su lako oživljena i u debati oko CKK.

Zamršenosti debate doprinelo je i to što su mnogi ugledni nemački nemarksistički istoričari (Veler, H. Momzen, Viperman i Hildermajer) sporili vrednost CKK, a što se teško može tumačiti njihovom popustljivošću prema socijalizmu. Zalaganje za nespuštanjem kritike fašizma ispod tekovina Historikerstreit duboko je utemeljeno u idejnopoličkoj usmerenosti levoliberalnog bloka ka integraciji u EU i sprečavanju eksplozivnog nemačkog desničarskog ekstremizma. Bilefeldski istoričar Veler strepeo je od toga da sam ne bude apologeta CKK ukoliko se upusti u polemiku sa Kurtoom, bohumski istoričar Hans Momzen rezolutno je ocenio ovu knjigu kao "bestseller u službi resantimana" (Mommsen 1998), a berlinski istoričar Viperman izričito tvrdio da se ne radi ni o kakvom ozbiljnom naučnom delu